

ממשלה עם עורף ובלי לב

הרבה שרים רצים מאולפן לאולפן ותובעים אורך רוח, אבל אין שר רווחה שימש קצין ת"ש לתושבי הצפון ומגויסי צו 8

חם מאוד בכל הארץ. חום מעיק, מתיש, מהביל. אבל במקלטים מגדרה ועד מטולה חם עוד יותר. ברבים מהם אין מזגנים. וכך קורה שהחוויה הקשה, הבלתי נסבלת, של החיים מתחת לאדמה בצל הקטיושות, הופכת לחוויה בלתי אפשרית, מסוכנת ממש. תינוקות בני יומם, אמהות הרות, נכים ושישישים נאלצים לשרוד כבר כמעט חודש בתנאים לא תנאים. הצלחת המערכה כולה תלויה בכושר העמידה שלהם.

אנשים טובים נרתמים לטובת יישובי הצפון, כל אחד כפי יכולתו. אבל ידם של המתנדבים, אלה שהחליפו בשנים האחרונות את מדינת הרווחה שהתפרקה, קצרה מלהביא די מזגנים ניידים. גם שירותים כימיים המתנדבים אינם יכולים להביא איתם, ועל כן יושבי המקלטים נאלצים לעשות את צרכיהם במתקנים מטונפים. וגם מכשירי וידיאו בכמות הדרושה הם אינם יכולים להביא, וגם לא ספרים ומשחקים, שיקלו על השעות הארוכות והמייגעות של הישיבה במקלטים. על כן, השהות במקלטים משעממת והפיתוי לצאת החוצה, אל הסכנה, גדל משעה לשעה. כדי שהחיים במקלטים יהפכו איכשהו לנסבלים - איומים אבל נסבלים - נדרשת החלטה של הממשלה. אבל החלטה כזו עדיין לא התקבלה.

מה מונע מן הממשלה לקבל החלטה, לכאורה כל-כך פשוטה, הגיונית ואנושית? לא מדובר כאן בסכום דמיוני: די היה במאה מיליון שקלים כדי לצייד את רוב המקלטים המאולסים בצפיפות בצידוד הבסיסי הדרוש להם. בקופות הביטוח הלאומי שוכן עודף של מאות מיליוני שקלים. רק לפני חודשיים החליטה הממשלה להפחית את המע"מ באחוז. הכסף קיים. אלא שהרגישות והרצון הטוב אינם.

הרבה שרים יש בממשלה. מקצתם יושבים במשרדים שנתפרו לפי צרכים פוליטיים. המשרדים המיותרים עולים כסף רב, והשרים היושבים בהם נודדים בין אולפני הטלוויזיה ותובעים מהאוקלוסייה האזרחית לגלות אורך רוח. אבל עדיין לא נמצא ביניהם השר שידפוק על השולחן ויאמר: "הבו מזגנים למקלטי הצפון!". עדיין לא נמצא בין שלל המנהיגים החברתיים האיש שיעמיד את המזגנים ואת השירותים הכימיים ואת מכשירי הווידיאו בראש סדר היום.

הרבה שרים יש בממשלה. אבל שר רווחה אין בה. בגלל שיקולים קואליציוניים, אין בה שר כזה. אין בה איש שיהפוך לקצין הת"ש של תושבי הצפון ושל החיילים שהוזעקו בצו 8 למילואים. שמאים מתרברבים בכך שלא אישרו תריס שלם למי ש"רק" חלק מן התריס שלו נשבר, או שולחים איש בא בימים לקנות מקרר ישן במקום זה שנפגע בהפצצות. אבל אין בממשלה מי שינחה את השמאים לגלות נדיבות כלפי התושבים, שלטבל שלהם בין כה וכה אין מחיר. אין בה איש שיהיה אחראי-העל לכך שאיש לא יאבד את בריאותו או את פרנסתו בגלל המלחמה. אין בה איש, שישגיח שהביטוח הלאומי ומס רכוש ינהגו כהלכה בנפגעים של החודש האחרון. אין בה איש, שמשרדו ישמש כתובת לכל אזרח בכל שעה ובכל עניין.

הממשלה הזו, ששלוש מארבע המפלגות שמרכיבות אותה מגדירות עצמן כ"חברתיות", נוהגת באזרחיה בקפיצות יד. הן נמנעות מלהכריז על מצב חירום, אף שהדבר היה מקל על מצוקתם של תושבי הצפון. הממשלה מזמנת חיילי מילואים על-פי צווים שלא ממצים את זכויותיהם: בפעם הראשונה בהיסטוריה הצבאית, מלחמה אינה מוכרזת כמלחמה אך ורק מסיבות כלכליות.

בשש אחרי המלחמה, לקול תרועת הסיכומים וההצהרות, יתבעו תושבי הצפון את עלבונם. ובקריית הממשלה בירושלים יאדימו הפנים, ולא מחום השמש.

פרופ' זהר שביט, היחידה למחקר התרבות באוניברסיטת תל-אביב, חברת מועצת העיר תל-אביב